

EGRI POSTA.

HETILAP.

EGYSZERSMIND A HEVESMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnapon.
Előfizetési díj: egészévre . . . 4 frt o. é.
" " félévre . . . 2 " " "
" " negyedévre . . . 1 " " "
Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetéseket elfogad
EGERBEN a kiadó (Halpiacz 239. sz.), vagy a szerkesztő a lyceumi nyomdában
GYÖNGYÖSÖN a Gazd. Egyesület titkónoki irodájában vagy Poplana E.
könyvkereskedés; MISKOLCZON F r a e n k l B. könyvkereskedés — és minden
cs. k. postahivatal.

Hirdetéseikért
fizetnek minden háromszor hasábjzott sorhely
után 6, másodszori közzétételükül 5, harmad-
szorinál 4 kr; azonnali bélélegadó fejében
minden hirdetéstől 30 kr o. é.

I. évi folyam.

21. szám.

Május 25-én 1862.

KÖZÜGYEK.

Egy séta az egri szőlőkben.

Régi zamatos közpéldabeszéd az, hogy soha sem zörög a falevél szél nélkül. E példabeszéd ráillik városunk lakossága s annak jó hírverére; melyről nemcsak a multnak hősies korszaka, hanem a jelen ipara és szorgalmával merő dícsérő adatokat szolgáltat.

Az általában elterjedt jóhírnök hódolva azért, ki városunkat meglátogatja s annak belélete rugóiról meggyőződni kíván, már az andornaki érzékedő mutatózó vonteljes tájkép elébe tárja: hogy e népnek főfoglalkozása a szőlőművelés; s később ismeretséget kötve örömmel osztozik abban, hogy az egrieknek egyik kedvence mulatóhelyük a szőlőhegyekben van; hol bizalmas kört képezve, Cicero ama mondataként: „minden társaság közt legjelesebb, legszilárdabb az, melyben a jó és hasonló erkölcsű emberek egymáshoz barátsággal kötvék” — saját megfeszített szorgalmuk barázdái között iparkodnak a magyar ember élete büteljes gondjait habár perezekig is türethökké tenni. . . .

De nem szándékunk apotheosist írni azon földről, melyet a hős elődök véreseppjei szentelének meg; mert ha a mult a hősiességében volt nagy, a jelen vasszorgalmával viv magának, kell hogy vivjon hason érdemet. — Városunknak — eltekintve a többiekétől — a szőlőhegyekben fekszik, majdnem kizárólag, jóléti kincse, melyet hogy minél inkább kifejleszzen, értékesítsen, egymaga és nemzete iránti szent kötelesség.

E nemes feladatot iparteljes szőlőbirtokosaink dícséretes buzgalommal megoldani, sőt hogy e megoldás ne csak futólagos, de daczára a nyomó és zsibasztólag ható körülményeknek — állandó is legyen, — a józan ész sugalta javításokat lépten-nyomon megtenni valóban iparkodnak. Legdöntőbb okadat leszen erre egy általános séta városunkat óriás gyűrűként körülöfő szőlőhegyeinkben, melyek a 10,288 kat. holdra rugó egész határból mint tökeszőlők 4,203 holdat foglalván el, a jelesnél jeles fajú gyümölcsfák hosszú sora, a meglepő rend s egyszerűségű tisztasággal kezelt, jókarban tartott szőlőbarázdákat koszoruzó szőlőtőkétől pompáznak; s méltán támasztják az emberben azon ohajt: miszerint bortermesztő közönségünk tisztán kezelt produktuma ne csak hírnévként, de egyúttal jövedelemnek is örvendő; hogy értékéhez aránylag elkeljen azon több mint 200,000 akónyi jeles bor, melylyel a hálás föld évenként a ráfordított vasszorgalmat s a nagy költséget jutalmazza. És ez ohaj annál gyökerezőbb, mert köztudomásilag hány az olyanok száma: kiknek sem alkalmuk, sem anyagi tehetségük nem levén boraik huzamos tartására, a szükségűtől kényszerítve az „áldást” már a tökérelyt úgy szólván az Istennek azon élményes népe danaidához hasonló hordaiba szűrik, kik az egri bor jóhírnök ártólag itten épen nem rettegnek a kereszteléstől.

Míg azonban egyrészt a körülmények szomorú következményeképp ily riasztó képet tapasztalunk; és tudjuk, hogy a jelenlegi kereskedelmi pangás alatt épen nem a bortermesztőre mosolyog oly szerencse: hogy terményét akkor is úgy értékesítse, mint akarja és borát keresett cikkek oly polczára emelje, mint valóban megérdemli: addig másrészt örömmel tudjuk városunk azon lelkesi számát, kik az egri bor jóhíre emelésére serénykedve, javítólag mindent elkövetni buzgólkodnak. Szerénységet sérteni legkevésbé sem akarunk; de szemlélőzetelnél fogva hogy többeket ne említsünk, ki kell emelnünk a Tihaméren szőlővel bíró egyik legjeles pomlogusunk Udvardy Jánost, ki városunknak méltán egyik büszkesége, mert 1832-től s így akademiánk alakulásának első időszakától levelező, 1833-tól a frauendorfi kertmívelő társaság tagja, — ki az irodalom egyéb ágaiban, de különösen a gazdaság s kertészet művelésére ható ugy gyakorlati, mint irodalmi munkásságában egyaránt jeles nevet vívott ki magának, mint arról nyomtatásban megjelent munkái (Gazdasági földméről; Gazdasági vízméről; Gazdasági regulatók tüköré stb) tanuskodnak; valamint tanuskodik szőlleje és gyümölcskertje, melyekben elméleti tárgyismereit valóban meglepő eredménnyel foganatosította, aránylag kis birtokát kis uradalommal versenyzőleg jövedelmezővé s promontoriumunk egyik legdíszesebb pontjává emelvén; s az Almágyaron birtokos Mártonffy Károly városunk egyik tüzsgyökere szőlőtje, jeles mérnöke és pomológját, — kik a szőben forgó tekintetben méltán kérdemlék az elismerés babérát; továbbá az Egeden és Hajdúhegyen birtokos Szalay Józsefet; a kitűnő borairól már országszerte ismeretes Joo Jánost; a Bajuszon, Birkáson és Hajdúhegyen birtokos Fülöp Józsefet; a Sikhegyen, Almágyaron, Bajuszon birtokos dr Fekete Károlyt; a Ráczhegyen és különösen Egeden mint az egri bor ősanján 4000 sor szőlővel bíró Vég h Józsefet; a Czigléd és Bajuszon birtokló Gröber Ferenczet; az Egeden, Almágyaron és Köporoson birtokló S e h a f f n e r János volt alk. városi főbíró; az ostorosi hegyen birtokos Sátor Vilmost, az Egeden és Sikhegyen birtokos Köllő Péter ezredest, s ugyanott birtokost Rottenstein Pált; s végre, hogy a földművelők közül is említsünk, az Almágyaron, Czigléden, Egeden, Sik- és Tóthegey birtokos Kovács Antalt, — kik mindnyájan, s ezeken kívül még számosak — részint a szőlőtövek nemesb — mint rajnamelléki, rizlink stb fajtái legbuzgalmasb plántálása, az egri bor nemesítése és szűzési kezelése, részint pedig terjedmes birtoklásuk miatt borokkal megrakott pinczéikkel a nyilvános figyelmet városunk falain kívül is méltán kivívták.

Városunk lakosságában sohasem hiányzott a ügyseretet: erről példák is pedig vonzó és követeésre méltó példák tanuskodnak; azért midőn tévelygő szemünk a Bikk meredek szirtjeiről visszatérve, melyek kopasz homlokán szállongó ködfelleg a leáldozó nap piros sugariban uszó láthatár körében ugy tűnik fel, mintha a letűnt szebb napok emlékeit gyászolná . . . az előttünk elterülő völgykatlanban végig síklik tekintetünk, s látjuk a kigyózó pataktól átszelt várost pompás templomai, egyes remek épületei és a feddhetlen jellemű népet magába fogadó házaival; látjuk a nem szájhösködéssel, hanem honfívrrel pészeltelt hazaszeretetről tanuskodó váromladékok; s látjuk a szétszórvá fekvő, esinos házikókkal bővelkedő szőlőkaramot; s a mi minket ezuttal leginkább érdekelt és Eger nemes lakossága iránti tiszteletre kötelezett az, hogy látuk a maklári és hatvani külvárosok házsorai mellett elterülő, ritka szorgalommal és feltűnő szakavatottsággal művelt veteményes kerteket: lehetne-e más gondolatunk, minthogy a haza-, testvéri és szorgalomszeretetet keblében hordó e nép méltó utóda a nagy ősöknek!

Sólymos.

LEVELEZÉSEK.

Pesti levél.

Május 15.

Elődöm Szederkényi Nándor ur e lapok szives olvasóit ezelszerűleg értesít olykor-olykor színházi újdonságokról is. Példáját, sajnos, de részemről nem követhetem: megrovandó levén nem annyira egyéni nézetem és akaratom, mely a t. közönség jogszertí kívánalmi irányában mindenkor készséges; hanem inkább a nemz. színházi igazgatóság, mely daczára a nemzet kárhóztatásának, utját abban nem hagyja, sőt következetesen halad tovább a mélyeséges bukás felé.

Mi újság tehát Pesten? Miről beszélnek most legtöbbet a munkás és gondolkodni szerető emberek? — Vajjon ki nem találná el, hogy a „Londoni műkiállításról”? — Nemesak rövid hetekig de az egész év folytán, biztosan állíthatjuk, hogy ez lesz a művelt világ beszéd-tárgyának legfőbbike; és pedig méltán, mert — horderejét tekintve — vele az északamerikai polgárháboru sem mérkőzhetik.

A megnyitás nagyszerű actusáról jelentéseket illetőleg részünkről különös figyelemmel kísértük a napisajtót s ugy találjuk, hogy az összes francia, német és magyar jelentések között hazai olvasóink figyelmére leginkább méltó Szemere Bertalannak a P. Hírökben megjelent két levele. Nem népszertí ugyan jelenben a számkivetésben élő volt magyar belügyminis-tert dícsérni; azonban ki az igazság bevallását bámi tekinteteknek is feláldozza, az — hogy ne mondjuk: rossz hazafi, de mindenesetre gyáva lélek.

A londoni kiállítás után legtöbbet beszélnek fővárosunkban a magyar „divat” szünetezéséről. Alig hogy a zord tél elmúlt s a természet bölcs ura a Megváltó emlékének buzgó ünnepe után zöld ágakkal és hímcs virágokkal —

csapásoktól sujtott lelkeinket új reményekre, sziveinket pedig szelid örömeire ébreszté: humorisztikus és szépirodalmi lapjaink azonnal közbevág-
tak, s hogy divatos költők nyelvén szóljunk, vész-
riadásaikkal, mely a magyar-viselet szalma-tüze,
miatt hangzott, a nemzet háromszinti lobogóját új
fátyollal vonták be.

Nem mozog a levél szél nélkül; mi sem állítjuk,
hogy panaszra lapjainknak okuk nincsen; hanem
azért mégis óvatosságra intünk, különösen a mai
közfigyelmes időkben, midőn napfényre jövő kisebb
hibáinkért is a szigorú megrovás mindig bizonyos.

Az aesthetikailag örökszép magyar viseletet
— tagadhatlan — hogy azok, kik csak „divatból”
vették fel, midőn a hazai erkölcsi nyomás megszűnt,
idegen kényelmesebb divatért könnyen odadják;
— de a nagy többség hű maradt; részünkről leg-
alább ezt tapasztaltuk mindenhol.

S szólván divathősök ferde izléséről, szólunk
már végre specialis pesti újdonságokról is.
Csak két éve annak, hogy a fővárosi polgárokat
szokatlan építkezési vágy szállta meg. Divatból tör-
ténik-e ez is, vagy inkább a közszükség, okszerti
munkásság és nagyvárosi életrevalóság kifolyása?
azt ezuttal ne keressük. Tény, hogy az 1838-ki ár-
viz óta egy évtized alatt sem épült annyi nagy ház
Pesten, mint tavaly és az idén.

A magyar embernek, ki Széchenyi István ha-
zaboldogító törekvéseit érti és felfogta, örömezzet
töltsi be keblét, látva, hogy Pest miként gyarapodik.
Csak nem elképzelhetlen ugyan még a hiányok
száma és nagysága, és óriások az akadályok is,
melyekkel küzdenünk kell; de azért a kezdetben
legyünk ernyedetlenek, s ha már a kezdeten átlép-
tünk, fél-uton meg ne álljunk; mert szent igaz, hogy
a főváros nagysága, szépsége, gazdagsága és hap-
talma, ha borunkra derű jő — miként az éltető nap
sugarai — az ország minden tájára nagyságot, szép-
séget, gazdagságot és hatalmat fog árasztani.

Sz. Pál apostol mondásának analogiaja szerint:
a ki miben fárad, abból méltán várhatja anyagi
hasznát is. H e e k e n a s t könyvkiadási vállalat-
tal és nyomdájával szép érdemeket szerzett magá-
nak a nemzet előtt; de lett is érte jutalma, mert
most már gazdag ember, s mint ilyen az egyetemi
utezában, gr. Károlyi György szolid palotája mel-
lett, még tavaly csak egy emeletes házából az idénre
három emeleteset építtetett, s felékesítvén azt kül-
belről egyaránt, hála- és tisztelet-adójában épüle-
tének homlokára tegnapelőtt 5 sikerült mellszobrot
helyeztetett. Ezek: Z r i n y i a költő; K a z i n e c y
a nyelvújításteremtő; V ö r ö s m a r t y a a magyar Ho-
mérosz, gr. Teleky József a Hunyadiak korá-
nak klaszikus írója, és gr. Széchenyi István
a méltán „legnagyobb magyar.”

Ök mindnyájan e földi hazából már elköltöztek,
de azért szellemeik ébresztésül közöttünk lengenek!
Reményi Károly.

Az osztrák fővárosból.

Május 21-én 1862.

Mint már mult levelemben említém, a „Vater-
land”, „Neueste Nachrichten” és „Ost und West”
sajtóper csakugyan f. hó 21-én került tárgyalás
alá. És ha e lapok iránti érdekltség nagy volt már
azért is, mivel ugyanazon bírák előtt ugyanazon
vétségről vádoltattak, miről a néhány hét előtt eli-
telt „Wanderer”: ugy az még fokozódott a vádoltak
bátor és férfias magaviselete által, kik, miután a
„Wanderer” sulyos elíteltetéséből meggyőződhet-
tek, hogy a bírákka enyhébb és kiméletes bánás-
mód mit sem változtat helyzetükön; továbbá, hogy
bármiképp argumentáljának is, az mind nem hasz-
nál, mert bizonyosan el fognak ítéltetni azért neki-
bátorodtak; s a mit lapjaikban talán soha sem mer-
tek volna kinyomatni — mostani körülmények között
legalább nem — azt nyíltan mondták ki az ítélszék
előtt; és Schmerling ur legkevésbé fog nekik közö-
netet mondani itt-ott ejtett néhány nyilatkozataikért.
Vilacs ur — Tkalac és Delphini védője. ki már a
„Wanderer” elleni perben kiittintette magát, — ez
alkalommal sokkal hevesebben beszélt; e fiatal
ügyvéd bátor magatartása e hatalmas argumentá-
lási modora által általános elismerést vívott ki ma-
gának. A sajtóper tárgya nagyobbbrészt a magyar
ügyek körül forgott, s e körüli véds és vitatás al-
kalmával a centralisták nem ritkán leggyengébb
oldalukon érezhették magukat megtámadva. Külön-

y.
i tanácsnak f. évi
a. hozott végzése
éhai özvegy Ku-
erézia hagyatékát
A 3876. h. r. sz.
ti piacutezai ház
órákor, a helyszí-
n készpénzfizetés
g adatni.
a 4500. é. frnyi
llátva jelenjenek

y István, s. k.
városi tanácsnok.

Czeizler Lajos,
(kereskedésem: Halpiacz 239. sz.)

Marenbadt kü

értékű
ól álló képtár
Május 31-én
szíva; a főnye-
rint értékűek;
rajczár.
ik János ek-
elések pontosan

ll.
os, kénes

Kompoltra
an Parádra

ok mikénti

ség.

HAZAI TUDÓSÍTÁSOK.

ben a centralisták nem is maradnak nekik ezért adósok; már az „achte constitutionelle Oest. Ztg“ nemes érkeztől elkapva irtó háborúra szólítja fel a kormányt a nem centralisták ellen, kiket egytől-egy el-törölendőknek, vagy legalább is elítélendőknek tart. Legújabbban a „Donau Ztg“ ugyanezt a nótát fújja. No, édes szerkesztő úr, iparkodjék jobban a „Constitutionellek“ kedvében járni!... Az érintett lapok elleni ítélet f. hó 23-án fog kihirdettni.

Mult héten egész legiója keringett itt a hazánkat illető híreknek, melyek Majláth-tot, kit majd Schmerlinggel, majd Forgách gróffal alkudoztattak, tavernicusi méltóságába visszahelyezték azért, hogy a magyar országgyűlés ismét összejöhesse; a hír eddig nem valósult meg, és nem is hiszszük, hogy oly könnyen megvalósuljon; — annyi azonban igaz, mikép Majláth úr csakugyan itt volt, és mind Schmerling államminiszternél, mind Forgách grófnál látogatásokat tett... Ujabbán ismét hírek kezdene-k felmerülni a magyar országgyűlés összehívását illetőleg; ezek azonban semmi valószínűséggel sem bírnak, s csak arról tesznek bizonyosságot, hogy a „rendezetlen“ magyar ügy oly égető seb a centralista ös z b i r o d a l o m testén, melyet a halogató és a látszólagos felsemvevés nem csak hogy be nem hegeszt, hanem mindinkább növeszt; annyira, hogy valahányszor szemeciket becsukják, mindannyi-szor előtök terem — a rém.

Május 18, 19 és 20-án tartattak itt a lövőse-nyek, melyek, minthogy az eső szüntelen ömlött, nem igen nagy közönség előtt folytak le. A futtatásban más évekhez képest kevés magyar főúr vett részt; kül-önben ez évben a futtató is kevesebb volt, mint máskor.

Az 1000 aranyos eszsz. díjt Hunyadi gr. nyerte, idősb gr. Battyányi István pedig a hölgyek dí-ját. A két legszebb jutalom tehát a magyarok ke-zébe jutott.

Kunszentmárton, május 8.

Szerkesztő úr! Mint jószomszédok mulhatlan kötelemünk egymás bajai s örömeiben részt venni; hogy végre valahára elérjük azon célt: miszerint a magyar ember nemcsak egymással veszekedni, de egymást testből-lelékből is szeretni tudja és e tu-dományt már az anyatejjel magába szívja. Ily test-velek örömről szólni kalauzolója soraimnak, melyek ön becses lapja által jelenleg érdekileg képviselt kettős megye szomszéd társkerülete a Nagykunságból erednek.

Szükségtelen mondanom, hogy azon roppant szerencsétlenség, mely az idej Duna-áradat által annyi honfi és embertársaink vagyonába, sőt — fájdalom? életébe került, nem találhatott körünkben sem hideg keblekre; mert ha igaz az, hogy a boldogság az emberi gyarlóság koreskinövése — elbi-zakodásra szolgálván többször mint nem anyagul: ak-kor méltan igaz, hogy a szenvedés legjobb iskola a sorsesapott hívek egyesítésére. Érezé ezt közönsé-günk... nem is mulasztá el, hogy meghozandó a hazafiaság és felebaráti szeretet oltárára áldozatfillért, a hazaszeret oly szép eredményeket előtűntető műkedvelői előadás rendezése lelkesítse tehetséges tagjait.

És a lelkesítés nem volt pusztában hangzó szó!... mert valamint a kised magból viharokkal szem-beszálló tölgy sudarul ki, úgy termi meg az eszme is lelkes viadorjait, pártolót. Az egybeállt mű-kedvelői társulat mult hó 21-én hozá színre Szi-geti „Beesületszó“ is Kisfaludi Károly „Szeget szeg-gel“ című darabjait — a körülményekhez mérve meglepő tapasztalat és hivatottsággal; kedves bi-zonsággal szolgálván, hogy ily elvont és sok esetben az alkalomból folyó anyagisággal foglalkozó kised körben, mint már a miénk is, szintén talál-koznak olyanok, kik a művészi pályán nem egy ta-psot nyernének tehetségök jutalmául.

Mivel pedig tehetségről szólnunk, a nélkül hogy a többi közreműködőket sérteni és legkivált meg-ítelni legtávolabb szándékunkban volna, ki kell emelnünk B. M. Kisasszonyt mely érzelmű és tanul-mányú, valamint T. I-né urhölgyet váratlan ügyes játékaikért, kiket magaslatni közönségünk alig győz s neveiket úgyszólván tenyerén hordozza; a férfiak közül pedig B. I. T. I. és B. Zs. azok, kik megmutatni iparkodtak, mint kell a Beesületszóban a publikumot derekasan megnevetetni.

E műkedvelői társulat, mint eleve elhatározá, az árvízkarosultak javára 3 előadást rendezni szándé-kozik; — hogy azonban a folyó hóra kitűzött elő-adás tényülni fog e? még eddig nem bizonyos; mert az eddig használt helyiség a társulattal — hogy szép szót használjunk, — továbbra nézve nagy ke-gyelmesen megtagadtatt.

Egyébiránt szárazságunk nagy és sok esetben eltekintve vetéseinkre annyira elkeseredünk, hogy jobban imádkozunk egy kis esőért, mint a zsidók a Messiás megjelenéséért. Ez utóbbi jámborok ohaja teljesülését — felfogásunk szerint ugyan elhege-gdülte szent Dávid; de hogy vele a miénket is el-muzsikálta volna, azt tagadjuk; mert hisz elég víz terem, ha másutt nem, legalább a — bécsi szerkesz-tők koponyáiban. Ezen phrasissnak ugyan nincsen összefüggése „már miként és lehetne!“ a mon-dottakkal, de azért kérem, ki ne törülje szerkesz-tő úr; mert hogy kimondhattam, többet ér egy he-tes esőnél... hogy a menydörgős menkö... aka-rom mondani: Isten velünk!

Kun.

Meg ne ijedj jámbor olvasó, ki a mostani poli-tikai szélesedést és nem politikai eszést felhasz-nálva, ceresi szeretettel kapáltatod a szőlőt, vagy a mezei munkát végezed, vagy éppen palántát il-tettesz; igen, meg ne ijedj, hogy a lefolyt héten törté-nt véres csatáról tudósítunk. Az ellenség erős volt; mellette állt 50,000 katona — papíroson, a munitiót képezte több öblös kalamaris, néhány pisz-kos Stahlfeder, szerkesztői hálósapka, egy csilinder sör, hozzá mért mennyiségű braunschweiger, jóeso-mó feketelelkűség és etcetera. — Mig a megtáma-dott fél nem rendelkezhetett egyébbel az igazság és törvényességénél. Igen, igen! a Donau Ztg is-mét kitétt magáért; mert pártolólágra sikra kelve a kijelentett miniszteri felelőség mellett, újra neki ront a Lajtán-tuli (érsd innen) rebelliseknek s elkezdve az országnagyokon, a magyar lapokat, a magyar hazafiakat, a magyar törvényeket, a magyar ruhát még a magyar sarkantyút is derekasan elkéféli; egy szóval jupiteri méltó haragjában kiadja a kutyaportiót még a magyar sárga répának is. Ily rop-pant vitéségnek kimerészelt volna ellenállani; hol azon Leonidás, ki ily Herkulesselem megmérkőzhés-ék?! Ugy látszik — mint eddig e tengernyi tintá-ba került harezról vett tudósítások hangzanak — a támadó fél a harezisik teljes birtokában maradt; mert a magyar lapok rendszeren elvonulva a felett látszanak gondolkodni: vajjon a Duna él-e to-vább, vagy azon újság, melyet belőle irnak és vaj-jon lesz e már vacantia Döblingben, hogy ezen szélharezost illetékes lakásába szállithassák?! A harezit terv en miniature ez: Lesz mar miniszteri fe-lelőség, ergo békóba kell verni a nem D. Ztg-istá-kat s ide hurezolni a D. Ztg kegyes színe elé; s ne-hogy a békonyomás miatt felfajdulván, az ő taréjos kakas hangját elnémissák, előre kell gondoskodni elegendő lakatokról, melyeket D. Ztg ő kegyelm-sége foghasználni azok számára, kik az „éljen a D. Ztg-nál egyebet hangoztatni elég vakmerőek volnának. További körülményes hírek még hiányzanak!

VEGYES HIREK.

A védhímlő beoltására alkalmas időszak elér-keztén, alólírott a t. cz. közönség figyelmébe ajánlja az ismételt beoltást; mely esekély idővesztéssel és alig észrevehető kellemetlenséggel levén össze-kötte, legtöbb esetben megóvja a beoltottat a nagy himlő ismert és legközelebbi időben szeméink előtt lefolyt veszélyeitől; vagy kinél a fogékonyág iránta rendkívüli, ott legalább lefolyását bizonyára igen mérsékli. A beoltással Eger városára nézve hiva-talosan Sir Gábor városi r. sebész van megbízva; azonban külön kívánságra magányos orvosok vagy sebészek által is eszközölhető. *Dr. Daubrova Ignác,* Eger város főorvosa.

— Az egri képezde néhány lelkes nö-vekedé 10 o. ért. ftot gyűjtött az iróisegély-egy let javára, melyek szerkesztőségünkhez mai napon be is szolgáltattak. Második eset egymásu-tán, mely ez intézeti ifjuság érettsége, s lelkes ér-zelmeiről tanuskodik. Csak nem rég, hiven az inté-zet igaz kath. jellegéhez, 50-en iratták be magukat a Sz.-László-társulat tagjaiul; most e bár csekély, de nemes áldozatban hazafiuságuk szent tüzet lát-juk. Csak előre kedves ifjak! ighajtsuk látni a nép leendő nevelőit, s így fogadják azokat örömmel a haza. — Eljjenek!

— V e z e r l e Gáspár, prépost, egri kanonok, Orosz Adam esperes, egerszalóki plebános, Ihasz Gábor vall. fineveldei igazgató és Mindszenty Gedeon főegyházi hitszónok és képezdei igazg.-tanár — programot, illetőleg fülhívást küldtek szét „néhány egri főmegyei pap által szerkesztendő s „Egri Népkönyv“ czim alatt kiadandó füzetekre.“ — „A szerénytelenség vádjá nélkül lehet elmondanunk — mond a program egyik pontja — hogy az egri főmegyei papság a cultura oly fokán áll, miszerint ha mindennapi észleletei, tapasztalatai s bő olvasottsága csak némely szikráit kölcsönzi is ide a szóban forgó vállalatnak, annak jövője biztos alapra van fektetve.“ — A vállalatnak 15 rováta van elősorolva e felhívásban, úgy hogy abban mindenki megtalálhatja a munkálkodásnak megfelelő tért. Mondanunk sem kell, hogy e rovatok tárgyai a val-lási és erkölcsi érzet felelőztése, ismeretterjesztés s általán a közmívelődés emelésének ragyogó irá-nyát tüntetik föl; — s a vállalat „csak addig kíván létezni, míg Isten szent neve dicsőségére és a nép valódi üdvére szolgálhat.“ — Midőn az irodalom s így a közmívelődés téren mozgalomnak ez örven-detes tanujelét megemlítjük, nem hallgathatjuk el azt sem, hogy Egerben egy új nagyobbserű heti-lap van keletkezésben, mely — ha akadály nem jó közebe — a jövő felév elején fog megindulni. — Ennyi szép jelenség a közmunkásság terén bizonyára öröm-mel tölt el minden igaz honfikebelt; s mi a szer-kesztésről visszalépésünk kűszöbén, megbecsülhet-len jutalomul tekintünk azt, ha azzal dicseked-hetnénk, hogy e mozgalomnak s az irodalom iránti érdekeltségnek a mi eddigi munkálkodásunk is habár parányi lendületet adott.

— L e l e m é n y e s t o l v a j s á g történet teg-napelőtt, a hetivásár alatt. Egy uriasan öltözött jó-mádár a gabnát áruoló parasztlak között fuvarosokat keresett, kik mintegy 30 mázsányi terhet rögtön el-szállítanának Poroszlóra. Három földmives ajánlko-

zott is erre, de csak miután gabonájukat eladták. E bajon a jómadár úgy akart segíteni, hogy gabna-mustrát kért a földmivesektől, s azzal az itteni gőz-malombirtokost kínálta meg; ez utóbbi a gabna-köblét 6 frt 20 kron el is fogadta. Erre a jómadár visszasietett a parasztlakhoz, s örömmel tudatta ve-lők, hogy összes gabonájukat eladta — csak vigyék sietve s rakják le a gőzmalomban. A gabona tehát megmértetett s átadatott; ez alatt a jómadár a gőz-malmi irodában 23 köböl árát fel is vette — s azon-nal tovább iramlott a nélkül, hogy gyanút ébresztett volna. A gőzmalombirtokos csak akkor bántul el, midőn a terheiktől megszabadult fuvarosok szobá-jába jöttek s gabonájuk árát követelték, mely yel a leleményes tolvaj — ki tudja — merre járt. Lett persze jajgatás, lótas-futás; a csalót azonban el-fogni eddig nem sikerült.

— Pécselt „Népnevelők Kalauza“ című neve-lészeti évkönyv II. évfolyamára három, egyenkint 5 db arannyal s az említett évkönyv 6 db díszkő-tésti példányával jutalmazandó pályakérdés tüzetett ki. E pályakérdések harmadikát, mely a következő három pontból áll: a) Miként oktassa a kántortanító a kisedeket s a felserdült ifjuságot az éneken, hogy a némely templomban divatozó, s a kath egy-házi ének szemlével nem mindig megferő dilla-mokat, az eredeti, egyházas hangzatú, s némely faluban az ifjuság által énekleni szokott trágár tar-talmu népénekeket erkölcsi irányu, s honfíui érzel-met ébresztő énekek váltsák fel. b) Miként oktatás-sanak a kántortanítók mellett képezendő tanítógya-kornokok az éneken és orgonálásban, hogy kellő előismerettel léphessenek a tanítóképezdebe. c) Mi-ként képeztesse a tanítójelöltjeink a két évi tan-folyam alatt a gyakorlat terén ügyes orgonászokká és éneklészekké — nt. Zsasskovszky József tanár ur fejte meg legjobban. Erre vonatkozólag a „Pécsi Lapok“ című közlőny 40-ik számában így ír: „A harmadik kérdésre hat munka szolgáltatott át a t. cz. bíráló választmányának és ezek közül az elsőség a tárgyhalmaz tapintatfeljes rendezése, az egyes tételek helyes s következetes megvilágítása, kel-lemes nyelvészete s a zenetudomány magasb réte-geinek is megértése miatt a VI. szám alatti dol-gozatnak szavaztatott. A megfélelő jellegű levélke felbontatván, szerzője ft. Zs a s s k o v s z k y J ó z s e f egri főmegyei áldozár s gymnasiumi tanár ur.“ Oszinte örömmel lelkesül, szívünk, hogy egy „Zs a s s k o v s z k y“ a pályanyertes! — Tán nem lesz ér-deknélküli az egri közönségre annak felemlítése is, miszerint Zsasskovszky Ferenc és Endre testvérek a folyó év elején Gráczból felkértek, hogy az ott kiadni szándékoltt orgonaművek gyűjteményébe, mely csak az osztrák birodalmi kath. orgonászok műveiből fog kiállítatni, közreműködni szivesked-jenek; — május elején pedig Vürtembergből kaptak felszólítást egy hasonló vállalat tetteleges gyámoli-tására, csak hogy ez utóbbi egész Németország első rangu orgonászainak eredeti dolgozataikat hoz-zandja.

— Jeles publicistánk s tehetségdus írónk Kec-keméthy Aureltől, a mult évben kiadott „Ország-gyűlési fényképek“ szerzőjétől egy újabb érdekes munka jelent meg „Vázlatok egy év történetéből“ czim alatt, mely az 1860-iki october 20-ától 1861-iki oc-tober 20-áig felmerült eseményeket tárgyalja. Ki a Kákai Aranyos történeti ismeretekben gazdag, esz-medus s e mellett sajátos hamoru tollát ismeri, örö-mel szerzendő meg ezen könyvet, melyben szerző nagy tárgyhűséggel, részrehajlás nélkül sőt igen is szabadon és élesen bírálgatja mind a hatalom bot-lásait, mind pedig a szétosztott országgyűlés és vármegyék eljárását; egyuttal utmutatást adván, mely módokkal válnék lehetségessé a jelenállapot cha-oszából alkotmányunkat kiszabadítani s hazánk automiáját és törvényeit teljesen tisztelben tartani. „A jó bor ezig nélkül is elkél“ tartja a példabeszéd, azért feleslegesnek látjuk, hogy művelt s komoly gondolkodású olvasóinkat e mire hódító szavakkal figyelmeztessük. Ára 2 frt.

— Műkedvelői társaságunk tegnap Szigligeti „Mama“ című, talpraesett, élénk, s pályanyertes művét hozta színre; mily sikerrel és eredménnyel — arról tüzetesen szólandunk jövő számunkban.

— Azt mondják Egernek nincs története. Van biz annak szép, igen szép sőt dicső; csak hogy nincs megírva. Ismerjük is e történetet, de ezen ismeret-ünk szaggatott vagyis nagyobb történeti művekben elszórt részletekből szedett. Ugy hiszszük örvendete-tes hirt mondunk, midőn biztos tudomással kije-lentjük, hogy Eger története már meg is van írva, s nem sokára sajtó alá kerül. Ha már most hozzá-teszszük, hogy e magában is érdekes és nevezetes történetet közkedveltségű tanár és lycceumi gond-nok nt. s tudós Pázmán Alajos ur ékes tolla áll-ítá össze, s ismeretes tudománya fűszerezte itészi-leg eme történet minden nevezetesebb mozzanatát, bátran ki merjük mondani; hogy újabb időbeli könyvszetünkben e lesz a legérdekesebb és legneve-zetesb munka. — Mi magunk is azon leszünk, hogy az igen igen becses kéziratot mielőbb magunkhoz ragadjuk, s a derék egriek, hevesmegeyek s az egész haza tudománybarátai örömeire gyorsan kin-nyomatva t a közönségnek átadhassuk.

— N y i l a t k o z a t. Midőn mult számunkban az országosvásárkor történt verekedésre vonatkozó, s hozzánk a városi rendőrségi nyomozás eredmé-nyeként benyújtott közleménynek helyt adtunk, ez-

zel bárkit i akartunk; mennyiben ily vélemény érdekeltek szintén esel-vódásban re magát sérte lapunkban l

Kalásza

Hajdan rész kén, 8 30 r. finomul szerék vize-got adtak; a tak, és az e sére, kénsav gyufák az en savat tartal-mest) volt. — Hogy a gyujt kísérletet. V és 1/2 sz. Bl (Schwefel Bl) egy pár esep-gás történet volt tehát ha pedig feneké hogy a gyufa mélyen a sav

Ujabb id is, én legala-gyárnok sziv-ga egy kevés lyadék poroz-ez alatt 1/4 l-nél volt, egy-ga olvadékba vagy ügy ve-hogy a vilany-jöjjön. Ennek tanítani. Ezen a vilany felo-nyomul porrá t-cseleny (mang-keverék kenő-gyujtó anyag-tás adhatja el-A gyufákat p-tása tekinteté (stearinsäure)

Mi okozza hardt vegyé-tására szükség-zsülés által hoz-hártya elpattog-éleny által fo-

A sz é n e kevésbbé feltű-nőns figyelem-tozatos alak, m-együtt járó tu-gyületeinek a-öt az éleny m-legfőbb szerep-

Nevét a sz-vezetesebb alka-széneay, és sz-(graphites), kö-kőolaj, földszur-elemek is, pl. k-Nevezetes

1. Széneay szó, ragyogó és rülletik; az ís-ményebb test. M-mánt, mely egy-mer, 1 sz. = 48 b. minta fillér) kétszer, hároms-annyit ér. Hazá-hegység. Többé az eddig ismert van, sulyát 168-gol ékszeraruso-ling mintegy 10-tot nyom, az oro-czia 130 k. suly-potban fekete sz-melyet semmifél-tán feltűnő lehet-szere a szénnel-alakra távol sem-a gyémánt? J e g — Sok idő telt, róla, hogy az egy-gyémánt és szén-dezés véletlenül akartak összeol-

zel bárkit is gunyolni vagy sérteni teljességgel nem akartunk; ilyesmi nem is fér lelkületünkhöz. A mennyiben még is a civódottak aránytalan száma ily véleményre adott alkalmat, kijelentjük, hogy az érdeklettek lelkiismeretes állítása szerint aránylag szintén esekély volt azon katonák száma, kik a civódásban részt vettek; kijelentjük továbbá, hogy a magát sértettnek vélt fél tüzetes fölvilágosításának lapunkban helyt adunk.

Szerk.

TÁRCZA.

Kalászat a népszerű vegytan köréből.

Optimus et gravissimus quisque confitetur: se multa ignorare, et multa sibi etiam atque etiam esse discenda. (Folyt.) Cic. Quest. Tusc.

Hajdan a gyufát ily vegyülettel állították elő: 10 rész kén, 8 r. cukor, 5 r. arambéza, 2 r. cinober, 30 r. finomul porrá zúzott halvsavas haméleg; ezen szerek vízzel vegyítve igen alkalmas gyújtó anyagot adtak; a fészkák végei ezen anyagba mártattak, és az egész fészka, gyulékonyasága ébresztésére, kénsvába mártattak. Az így elkészített dörzsgyufák az említett üvegesébe mártattak, mely kénsvavat tartalmazott, és az edény fenekén kölen (asbest) volt. — Nézzük itt közelebbről a tüneményt. Hogy a gyujtás okát felismerjük, rendezzük ezen kísérletet. Vegyünk 1 szemer halvsavas haméleget, és 1/2 sz. bűdöskövirágot (tulajdonképen: kénvirág, (Schwefel Blumen), ezen vegyületre eszeptessünk egy pár csepp kénsvavat, — élénk gyuladás és mozgás történik azonnal, s a kén meggyulad. Azért volt tehát hajdan szükséges azon üveges; ennek pedig fenekén ismét kölen azon okból tartották, hogy a gyufát túlságosan, vagy inkább feleslegesen mélyen a svába ne mártassuk.

Ujabb időben pedig ily formán készítik; vagyis, én legalább így láttam, s kicsinyben maga a gyárnok szives volt kísérletet tenni: 5 lat arambéza egy kevés vízben felolvasztatik, és ezen sűrű folyadék porcellán edényben 50° C. felmelegítették; ez alatt 1/4 l. darabokra osztott vilány vízben kéznél volt, egy darabkát ebből a melegülő arambéza olvadékba bebocsátunk, az olvadék porcellán vagy üveg vesszővel kevertetik; vigyázzunk arra, hogy a vilány valahogy veszélyes gyuladásba ne jöjjön. Ennek kikérülését gyakorlat fogja legjobban tanítani. Ezen műtét folyamának vége szakadván, a vilány felolvadt; ezen keverékhez jö most 8 l. finomul porrá tört legsavas haméleg (salétrom), 8 l. eseleny (mangan), 2 l. porrá tört üveg. Ezen egész keverék kenőcs alakot kap, és készen van az egész gyújtó anyag. Ismétlem: itt több rendbeli módosítás adhatja elő magát; de én így láttam, tanultam. A gyufákat pedig minden kellemetlen büz elhárítása tekintetéből nem kénsvába, hanem stearinba (stearinsäure) mártják.

Mi okozza végre a gyuladást? Erre Stöckhard t vegyész így felel: A dörzsgyufa meggyujtására szükségesnek 67—70° C. hőfok; ez a dörzsolás által hozatik létre. A gyufákon levő mézghártya elpattogzik, elég, és a tovább égés a közlég élenye által folytatattik.

II.

A széneny (Carbonium Kohlenstoff) kevésbbé feltűnő alaku anyag több tekintetben különös figyelemre érdemes. Mert egyfelől a sok változatos alak, melyet a szén felölt és e sok alakkal együtt járó tulajdonok; másfelől magának és vegyületeinek a növény és állatországok befolyása őt az éleny mellett a természet háztartásában a legfőbb szerepre utasíták.

Nevét a szénről vette, minthogy annak legnevezetesebb alkotórészt teszi. A gyémánt legtisztább széneny, és színtelen, kevésbbé tiszta a vasszén (graphites), közszen, a szénégetés által nyert szén, kőolaj, földszurok, mézskő stb mert ezekben idegen elemek is, pl. kőeny, legeny vannak.

Nevezetesebb sajátságai és használata:

1. Széneny a gyémántban jégez alaku, átlátszó, ragyogó fényű, főleg ha mesterségesen közsűrűltetik; az ásványország terményei közt legkevényebb test. Mint ékszer felette nagybecsű. A gyémánt, mely egy karátot (egy karátnban van 4 szemer, 1 sz. = 48 1/2 bécsi minta fillér, 1 ft = 130774 b. minta fillér) nyom, mintegy 90 forintot ér; de ha kétszer, háromszor annyit nyom, négy-, kilencszer annyit ér. Hazája főleg Kelet-India, Brazília, Ural-hegység. Többen azon hiedelemben vannak, hogy az eddig ismert legnagyobb gyémánt Lisabonban van, súlyát 1680 karatra teszik (32 1/2 lat), és angol ékszerárusok után 57 millió sterlinget (egy sterling mintegy 10 ft o. é.) érne. A mongol 279 karátot nyom, az orosz 192 k, az osztrák 139 k, a francia 130 k. súlyu. — A széneny jegezetlen állapotban fekete színű, minden iz- és szag nélküli test, melyet semmiféle folyadék fel nem olvaszt. Itt méltán feltűnő lehet, hogy a világ azon nagy értékű ékszere a szénnel hasonlították össze, midőn külső alakra távol sem hasonlítanak egymáshoz. Mi tehát a gyémánt? Jégülhető színtelen széneny. — Sok idő telt, míg az emberek meggyőződhetek róla, hogy az egymástól annyira különböző kinézésű gyémánt és szén ugyanazon anyagból van. E felfedezés véletlenül történt. Ugyanis apró gyémántokat akartak összeolvasztani; de azok, a helyett, hogy

Papirszeletek.

(Nyirbálya Öllé.)

— Egy fiatal ember borbélyműhelybe ment borbélykozni. A borbély beszappanozza, s aztán más dologhoz lát. „Miért várokozott oly soká? — kérdi a türelmetlen fiatal ember. Azért uram, felel a borbély, hadd nőjjon egy kis szakállá.”

— Mama! — kérde a kis fiu — mi lesz akkor, ha Nina néném meghal? Hogy jössz e különös gondolatra? — monda az anya. — Hát — folytatá a

fiu — csak úgy, mert mikor tegnap Feri bácsi Nina nénit megölelte, azt mondta neki a néni, hogy esokolja meg, mert különben mindjárt meghal.

— Egy fiatal ember sok adósságot csinált. Szerecsétségére még hozzá inasa igen ügyetlen volt. Egyszer jön egy hitelező, s keresi az urat. „Nincs honn” — mondja az inas. „Nem hiszem — viszonz a hitelező. „Noha nem hiszi, hát, menjen be kérdezze meg az urtól magától, majd ő is megmondja, hogy nincs itthon.”

összeolvadtak volna, eltűntek. E jelenet pontos vizsgálata után kiderült, hogy a széneny élenyvel egyesülve szénsvavat ad; s így ugyanazon anyag vált belőle, mely válik a közönséges szénből égés által. Sikerül-e valaha mesterségesen gyémántot előállítani, nagy kérdés; hisz a szénnek jégülni kell; már pedig, hogy valamely test jégülhessen, először folyékony állapota szükséges; ez pedig vagy olvasztás, vagy felolvadás által történik; de mi az eddig kezünkkel álló eszközökkel sem egyiket, sem másikat létesíteni képesek nem vagyunk; mint felebb említett, semmiféle savban nem olvad fel. Az olvasztását pedig a többi közt Davy, angol tudós gálvánfolyammal 2000 telepet összekapcsolván, sikertelenül próbálta; de ez is épen úgy, miként az Alchemia, míg aranykereséssel bibelődik, vegy-tant szüle; s épen úgy, miként Columbus, midőn a tengereken át, Kelet-India felé, egy rövidebb utat keres, egy új világrészt fedezett fel: épen úgy e tudós fáradoalmas kísérlete által a gálvánfény feltalálója lön. Sikerülne tehát valaha a szén hal-mazállapotát a kívánt alakra módosítani, a gyémánt mesterségesen is fogják készíteni.

A gyémánt becsé nem alapszik egyedül annak átlátszóságán és fényén. Rendkívüli keménysége távolabbi s külsőleg hasznos tulajdona; mert ezen keménységének köszönjük, hogy nemcsak a legerősebb üveg, hanem a legértékesebb ékkő a gyémánt által metszhető s simítható. Fontoljuk meg, mily hasznos anyag az üveg, mely közönségesen használtatik fel, mint életszükséglet, hogy egyidőben a világosságot bebocsátja, s háznak belsejéből a léget kirekeszti; fontoljuk meg, hogy az üveg erősség-s törekenysége miatt nehezen lenne osztható valamely géptani eszközzel, hogy a kerethez tökéletesen bele illjék, hová ez a fönnemlített ezél miatt erősítetik: egy bizonyára belátjuk, egy anyag értékét, mely ezen ezelt oly könnyen eredményezi. Egy kis gyémánt nem nagyobb, mint egy mustármag; de, kellő fogóval ellátva, képessé teszi az üveget, hogy egy üveglapot minden tetszészerinti alakban kivághasson; s ezen eszközt sok éven keresztül használhatják.

A gyémánt csak igen magas fokú hőségben ég meg.

A széneny gyémánt alakban nagy keménysége miatt, üveg metszésére használtatik.

A fűz- és mogyorófa gyengébb ágaiból, vagy kender szálaból készült szén lényeges szolgálatot tesz a lópor készítésnél.

A szén likacsossága miatt, a lég- és gőz nemű testeket, növényi festéket, szagokat (kánfort és égenyt kivéve) a légkörből nagy mennyiségben magába szívja; és ebből magyarázható:

A szén a közlegből nedvet, és vizgőzt magába szíván a likacsok ezekkel megtelnek; tegyük ilyen szénen a tüzre, az ugrálni mintegy hánkolódni fog; mert a sebes meleg, a léggel és gőzzel telített likacsát a szénnek annyira kiterjeszti, hogy ezek me-nekülhessenek, a szénen szétrombolják.

A vizgőzket, a légkör nedvét magához szíván a szénpor, ezért aczélból készült eszközöket a rozsdá ellen szénporba takarva szokás tartani.

Epen ezen okokból a darabokra zúzott szénen betegszobában lég tisztítására igen szépen felhasználhatjuk; az egészségtelen kigőzölgésekkel telített térek tisztítására.

Czukorgyárakban a csontokból égetett szén (spodium) a szörp széntelenítésére használtatik; valamint bor fehérítésére is.

Ha megavasodott zsír, vagy vaj elégséges szénporral fűzetik, minden kellemetlen szagtól megszabadul.

A poshadt és zavaros folyók vizei, ha szén és kimosott homok rétegein átszivárognak, a leg-kellemesebb italokká válnak; a rothadásnak indult húst a kellemetlen szagtól megmenti, rothadásnak ellenáll; ezért a szénenített karók, hordók hosszabb ideig tartanak.

A szén, melyből a röpülékeny részek hőség által kihajtottak (coaks), az iparosoknál, hol erős és füstnélküli tűz kerestetik, igen jó tüzelő szer; valamint érczolvasztásnál a fémlecek leélenyítésére gőzkocsiknál ezélszerűnek ismertetik.

A széneny egyesülése élenyvel adja a szén-savat és szénéleget; a kőenyenyeli egyesülése adja a kőnszénéget és kőnszénecset; az olajképző, ez véremlégek is szokott nevezetnii. Ezen négy vegyülettel közelebbről ismerkedjünk meg, és vegyük fontolóra nagy befolyását az életre.

I. Szén-sav (ac. carbonicum), mely mesterségesen közönségesen krétából kénsvával vegyítve állítatik elő; a szén-savnak két alkotó része van: széneny és éleny, és súlyra nézve ezen két elem egyesülése mindig így történik: 75 rész szemert széneny, 200 r. sz. l. éleny adják a szén-savat. Miből áll tehát a kréta? szén-savból és mészélegből;

a mészéleg egyesülvén kénsvával, nemzi a kén-savas mészéleget (gyps); a szén-sav mint légnemű test ellillan. — A természetben nagyobb kisebb mennyiségben mindenütt és mindig található, mert a földön a vegymunkálatok folyton folynak.

Főbb sajátságai ezek:

A köz. légnél súlyosabb (fs. úgy áll a k. lége-hez, mint 3:2), és ez okból a föld belsejében működő vegyész munkálatok, a tevékeny vulkanikus erők hatása miatt a föld alatti üregeket, barlangokat, kutakat bányákat keresi. Kifejlődik pedig minden égésnél, állati lélekzésnél, rothadásnál, erjedésnél stb. szóval hol állat és növényvilág vagon, szárazon, tengeren e sav képződik, az életnek és égésnek nem kedvez, a földre halálosan is hat, a gyomorra jótékony, a hidegviz mohón magába szívja. Ezeket tekintetbe véve, ezen sajátságokból az életre nagy fontosságu dolgokat sorolhatunk el, u. i.

a) Minthogy súlyosabb a légkörnél, mindig az alsóbb rétegeket tölti be először; és hol nagy mennyiségben van, ott az állati életet megsemmisíti; ez magyarázza szüreti időkben a pinceszében létező szén-sav sok esetben gyászos hatását; mert minden figyelmeztetés ellenére a borforrásnál kifejlett szén-sav sok embertársunknak lett már meggyilkolója; pedig tudván, hogy a szén-sav az égésnek nem kedvez, csak egy égőtesttel, pl. gyertyával közleledjünk azon gyanus üregekbe, azonnal eloltatik a világ; mintegy intésül, hogy hátráljunk, nehogy életünk világa is kioltassék. Egyébként ha a szén-sav oltó erejét kicsinyben akarjuk látni, tegyük egy kis terméjű edénybe egy pár uncia krétát, és erre higitott kénsvavat, ez által szén-sav, ha felette égő test pl. gyufa, kanócz stb. van, azonnal elalszik. De azon okból, hogy ezen test az alsóbb rétegeket tölti be súlyánál fogva, előjöheth ezen tünemény: lemegyünk pinceszébe, melletünk levő alacsony házi állat, pl. kutya azonnal földre terül, s mi mit sem tapasztalunk; e tünemény magyarázata egyszerű; — az alsóbb légrétegek telítettek szén-savval, és öldöklő hatásukat azonnal gyakorolják; vannak itt-ott helyek, hol földrétegekből folyton fejlődik ki, pl. Nápoly körül az ugynevezett kutyabarlangból; nevezetesek a pyrmonti és laachi tó kigőzölgése is. — A pinceszéket pedig ezen kellemetlen vendégtől lassan lassan megtisztíthatjuk, ha azokba többször lugot öntünk, bele lövünk, vagy tüzet gyujtunk a pinceszájánál; és ez eltávolítván az öt környező szén-savat, a tüzet beljebb és beljebb igyekszünk gyujtani.

b) Minél károsabb sőt veszélyesebb a földre, annál kellemesebb hatása a gyomorra; a hidegviz elnyelvén a szén-savat, savanyu víz lesz belőle, s mint hűsítő szer igen kellemes; gyümölcsökkel telvők szén-savval (mert a gyümölcs cukortartalmu, a cukor pedig nagy részt szénenyből áll), s ezért a nyári hőségben igen kellemes táplálékul szolgál; nemkülönben a forrásvíz, sőt champagne-i bor szén-sav tartalmu; ellillanván ezekből a szén-sav, kellemességüket elvesztik; így magyarázható: tartuk hosszabb ideig a vizet nyílt edényben pl. éjen át, ninesen semmi kellemes íze.

c) Nagy fontosságu még ez a kérdés: Minthogy földre oly kártékony hatása a szén-sav, és a természet számtalan működésénél kifejlődik, mi lesz a szén-savval? mert nem fojt meg bennünket? — Miért nem fojt meg? — mindjárt megmondom. — A szén-savat, mely bármely uton képződik, a lég fel-fogadja, de ha magában meg is tartaná, a körleégnek mulhatlanul meg kellene romlani, mint megromlik egy zárt teremben, hol sok ember sokáig tartózkodik, és melléje még gyertyák is égnek. Egy meg-foghatlan bölcsesség a növényvilágot az állati élet örvére rendelte, és bámulatos egyszerűséggel az egész rendszert összeállította. Az állati életre felette kártékony szén-sav főleg a növényvilág tápláléka; az állatvilág tehát kilehel szén-savat, s evvel a növényvilág táplálkozik; a növényvilág kilehel élenyt, és ez az állati világ legfőbb tápszere. Az éleny, vagy éltető lég, oly jótékony hatásu levén, azért oly kellemes az erdőben a természet andalító őszhangzásában az időtöltés, azért utasítja az orvos a gyengélkedő betegjét tiszta léget színi. — A növényzet szén-savvali táplálkozására nézve „L. Gmelin Handbuch der Chemie. Heidelberg 1858.” czimű munkájában 48—49-ik fűzetben „Über d. chemische Physiologie der Pflanzen” mondja: A növények a körleégben el-halnak, ha azok a szén-savtól mészéleg vizegy által (Kalkhydrat) megfosztatnak. A szén-savtól ment légben súlyra sem növekedhetnek és élenyben sem gazdagodnak; de szén-savval végyített légben súlyra növekszenek és élenyt adnak bőven; de abban még ninesenek egy véleményben a tudósok, hogyan vitetik bennök végre a széneny hasonulása (assimilatio)“.

(Vége köv.)

VÁSÁRI TUDÓSÍTÁS.

Eger, május 24-én A lefolyt héten tartott hetivásároknak a vételkedv és termények ára a mult hetiehez aránylag keveset javult, bár a bekövetkezett esőzés a szárazság által lehangolt sokak reményét újra megélték. Kelt pedig: a tisztabuza 7 fr 60 kron, kétszeres 6 fr 60 kr, rozs 6 fr, árpa 4 fr 40 kr, zab 2 fr 60 kr — 2 fr 80 kr, kukorica 5 fr 60 kr, burgonya 3 tetézett vékát számítván 1 fr 50 kron — köblönkint; kőtetlen széna fuvarral együtt 90 kron; zsupszalma 60 kron; szinliszt

12, zsemleliszt 9, kenyérliszt 7, derezliszt 5, gyertya 44, szappan 30, sertésus 24, szalonna 42 kron fontonkint; borsó 10, buzadara 14, árpakása 16, disznózsir 56, marhazsír 70 kron itezünkint.

Miskolcz, május 21. Közép árak: tisztabuza 7 fr 60 kr, kétszeres 6 fr 40 kr, rozs 6 fr 10 kr, árpa 3 fr 90 kr, zab 2 fr 20 kr, kukorica 5 fr 20 kr, kása 11 fr 40 kr, bab 7 fr 20 kr — köblönkint.

Halálozások.

Meghaltak május 17 — 23. Schir Alajos, 1 1/4 éves; Tóth Ignác 45 éves; Mezei Imre 1/2 éves; Kindernai Rozál 2 1/4 éves; Szabó Rozál 9 hónapos; Konez Mátvás 50 éves; Pálfi György 50 éves; Bóta János 4 hónapos; Pál Julianna 3 éves Koch Anna 2 éves; Krupa János 1/2 éves; Jósai Anna 5 hónapos; Abelt Apolló 4 1/2 éves; Pogonyi Albert 4 hónapos; Kálai József 1 éves; Kácsor Mária 5 hónapos; Barta József 40 éves; Huszár János 1/2 éves; Biró János 8 éves; Bartha Klára 82 éves; Szabó Julia 1 éves. Öszvesen 12 fi 9 nő. — Született a hétfolytán 4 fi, 9 leány.

HIRDETÉSEK.

Már folyó hó 31-én lesz a huzása a 40,000 frt értékű arany-ezüst tárgyak s olajfestményeknek 1260 nyereménynyel. Egy sorsjegy ára csak 50 uj krajezár. Kaphatók Egerben, SZURMÁK JÁNOS ékszerésznél. Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Hirdetmény.

Az egri casinói egylet választmánya részéről közhírré tétetik, miszerint a jelenleg türesedésben álló vendéglősi állásra azon egyének, kik vállalkozni ohajtanának, magukat az egylet felügyelőségénél folyó évi május 31-ig jelentsék be, a hol is a bérleti szerződés feltételeit megtekinthetik; — hogy így a felügyelőség a vállalkozni akarók nyilatkozatait a folyó évi jun. 1-én tartandó közgyűlés elébe terjeszthesse. — Kelt a casinói választmányak 1862. évi május 20-án tartott üléséből. Jegyzette s kiadta

Csiky Gyula, egyleti jegyző.

Valódi **KORNEUBURGI** **MARIA-TÁPPOR** legolcsóbban kapható **GYÖNGYÖSÖN** a nagy templom által ellenében Kocsiénovich József az Országgyűléshez címzett új gyógyszer-tárában. 3-6.

PETRAVICH BERTA hitessügyvéd Egerben, ügyvédi irodáját áttette az országbanhoz címzett vendéglővel szemközti, 295. sz. Potacsék-féle ház emeletébe. 3-3.

Hirdetmény.

Egy jó bizonyítvánnyal ellátott nőten inas alkalmazást keres valamely uri háznál. Bővebb tudósítást ad Telbisz Ede ügyvéd, lakik a takarékpénztári épületben Egerben. 2-2

Legbiztosabb tyukszemirtó tapasz, mely által minden tyukszem tökéletesen elvesz — kapható adaga 6 uj krajezárért, egy egész skatulyával 12 adaggal 54 uj krért Egerben Veszely Jánosnál, Gyöngyösön Kocsiénovich József, gyógyszerésznél.

Tégla-eladás.

Alulirt tisztelettel értesiti a t. közönséget, hogy az egri főkáptalan ujonan ezélszerűen berendezett téglagyárában égetett, jóminőségű s tartós téglá ezentul folyton kapható — ezre 16 frt 50 krért o. é.

Eger, máj. 17-én 1862.

Ujlaky Antal, s. k. főkáptalani számtartó.

A trieszti új kereskedelmi biztosítótársulat

alólrirt egri ügynöke jelenti a t. cz. közönségnek, hogy a reá ruházott tűz- és jégkárelleni ugyszintén tőkére és jövedelemre élet vagy halál esetekre teendő biztosításokat elfogad.

Ez alkalommal figyelmeztetem a t. cz. közönséget, hogy vegyeskereskedésben mindig a legfrisebb töltési ásványvizek nagy és kis mennyiségben következő árakon kaphatók:

- Marienbadi kut egy korsó . . . . . — frt 35 kr;
- Ivándai egy butella . . . . . — " 35 "
- Budai keserűviz . . . . . — " 28 "
- Bártfai savanyuviz 1 láda 20—40 üveggel 5 " —
- " " egyes butella . . . . . 15 és 25 "
- Ugyszinte: champagnei pezsgőbor egy butella 1 " 40 "
- " tokaji bor . . . . . 80 kr —4 " —

Kereskedésem van a Halpiacson 239. sz. alatt. Czeizler Lajos, s. k.

Eladó trágya.

A maklári utca 344-ik sz. a. házban, Sugár Józsefnél van eladó 500 szekérnyi tehéntrágya — általán vagy szekérszámra — illendő áron.

Kiadó lakás.

A serviták mellett, 622-ik sz. a. házban bérbé kiadó két szoba-, konyha- és éléskamrából álló lakás. Bővebb értesítést ad a ház tulajdonosa ugyanazon házban.

Mindennap friss Kassai élesztő.

A kassai-miskolci vaspályavonal, mely naponta kétszer indul, engem képessé tett Egerbe mindennapra általam gyártott legfrisebb élesztőt szállítani; és ez élesztő Egerben egyedül Berger Henrik urnál, hol raktárom van, mászája 50 frtjával kapható. — Kassa, májushó 20. 1862.

Wohl Lajos, élesztő és szeszgyáros.

Egri bor eladása.

Kétszázöt, azaz 205 háromakós hordókban levő, 1855-, 1856-, 1857-, 1858-, 1859-, 1860- és 1861-dik évi, Egerben a Síkhegyen, igen jó helyen termelt fekete borok, — melyek közül 11, 3 akós hordóban fejtörbor is van, minden óran — igen előnyös föltételek alatt — egy átáljában eladó. A venni szándékozók, ezen eladás felől értekezhetnek t. cz. Elek Mária kisasszonnyal — Egerben, a Rózsautzában saját házában. 1-3.

Házeladás.

Néhai Helmezy Mihály özvegye Simonyi Teréziának Egervárosában — a baktai utcában 846-ik népsorszámmal alatti háza, — melyben az utczára szolgáló 3 szoba, egy eselédzsoba, éléskamara, konyha, fészter, udvar és jó nagy kert, továbbá kettős nagy borház, és a ház alatt 400—500 darab hordóra szolgáló, és több fiókból álló pineze is létezik, igen előnyös föltételek alatt minden óran eladó. A venni szándékozók, a föltételek iránt értekezhetnek Egerben, Rakovszky Andor ügyvéd urnál, mint megbízottnál. 1-3.

Árverés.

A nagyméltóságú egri érseki uradalom igazgatói irodájában folyó 1862-ik évi június 2-án reggel 10 órakor következő tárgyakra tartatik árverés:

- 1-ör Eladatik öreg kos . . . . . 16 darab;
- " " ürü . . . . . 927 "
- " " jerke . . . . . 1227 "
- " " két éves ürü . . . . . 21 "
- " " jerke . . . . . 34 "
- " " egy éves ürü . . . . . 33 "
- " " jerke . . . . . 26 "
- " " bárány ürü . . . . . 126 "
- " " jerke . . . . . 200 " mind

ismert finom fajta birkák; ezeken felül különösen eladatik még az összes létszámból 1000 darab tartani való birka.

2-ör Eladatik 28 mázsa 25 font vámkender, és 17 mázsa 16 font ócska vas.

Árlejtésre

bocsátatik pedig ugyanakkor a pázmándi pusztán építés alatt lévő tiszti, eselédlak s fészterhez szükséges lakatos munkák elkészítése; mely napra a venni, vagy vállalkozni szándékozók bánatpénzzel ellátva meghivatnak. Egerben, május 22-én 1862.

Babics István, érsekuradalmi igazgató.

Eladó borok.

- Kitünő veresbor 1 cilinder . . . . . 1 frt —
- Finom " " " " . . . . . — " 60
- Veres " " " " . . . . . — " 40
- Fehérbor " " " " . . . . . — " 40

Gröber és Fia.

Tulajdon a fent kitünő veres borból Kecskemétre vettek egy hat akós hordóval 200 frért o. é.

Megj. Előfizetési " " " I. évi folya

A mai működése Kereszt fogva vallási o azoktól, kik nyára nem a kik félreér nak hiszik; hálakösz nek nemese sé, hogy e fáradozásom hálakösz saimnak, kik zománcozta iránti érdeke lenleg áll; s hető, midőn köztudomásr Gyermekek ügye, szabad méim előtt: h ja lelkiismeret tlen tagja szemrehányás gamra vonni a nemzet ke mal tett csek polgári tisztes szerkesztői pá rátságos s me tam — csupán rendelkező va vékenységem szabtam volna Ajánlom a lapot a t. közö gamat nagyb pasztalt szeret

Sajnálom által megszab az új szerkeszt tathatom. Adó szek, hogy a la járt saját fele

A mi sok, a s némi tekintetb tartaná, ugy sor sar nem mentek valamint Zrinyi utókor. Mi is h tennék, s meg felszólalással, m ben táplált remé Az én jóba nem egyszer ra elé s küzdeni hívszükségé vált de ugy látszik e